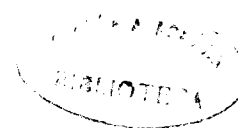

Coperta: FLORIN ȘTEFUREAC

**NICHIFOR
CRAINIC**

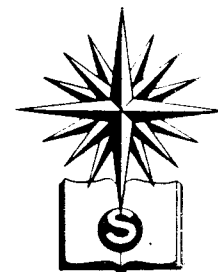
**POEZII ALESE
1914-1944**

**ÎN SELECTIA
AUTORULUI**

**Editura
„Roza Vânturilor“**

Căsuța Poștală 22 — 502 București

BUCUREȘTI, 1990

C. Luc. 1601012

PISANIE

IN ACEST AN 1990, hotar al noului destin românesc, pregătit de lupta și jertfa tuturor mucenicilor și martirilor unei jumătăți de veac, și hotărît de Sfînta Revoluție Română din Decembrie 1989.

Apariția acestor două volume de poezie arată că s-au prăbușit zidurile nevăzutei temnițe și stăpîniri care apăsa geniul românesc, punindu-i sub obroc și opreliște nume și opere ce dăduseră timpului lor profil de epocă.

Fie ca niciodată, nimeni și nimic să nu mai aibă puțința de a hotări anateme și zăgazuri între hotarele pămîntului nostru strămoșesc și împotriva culturii române!

Fie ca niciodată urmașii noștri să nu uite că de aici, din acest curat altar al tiparului numit ARTA GRAFICĂ, s-a vestit prin acest eveniment editorial național — ca odinioară din teascurile de la Brașov ale diaconului tipograf Coresi, din cele de la Iași ale vlădicilor Varlaam și Dosoftei, din cele de la Alba-Iulia ale mitropolitului Simeon Ștefan și de la București ale lui Șerban Vodă, ctitorul Bibliei românești, Evanghelia renașterii noastre întru limba română — voînța neamului românesc de a fi una, de a rămîne el însuși, stăpin peste pămîntul și sufletul său, cinstindu-se pe sine în cînstirea oamenilor săi aleși.

Tuturor tipografilor, cei ce cu mîini binecuvîntate au dat aripi acestor comori, îngropate sub vitregiile istoriei, ca să-și ia acum zborul pînă în cele mai îndepărtate colțuri de lume unde se simte, se gîndește și se vorbește în limba română;

Tuturor celor de la « Arta Grafică » ce ne-au primit, ne-au înțeles, ne-au fost alături și au pus umărul împreună cu noi spre a împlini minunea acestei tipărituri simbolice, prin care se face dovada că pînă și cea mai cruntă și nedreaptă suferință se transformă la români nu în ură și sete de răzbnare, ci în prilej de a naște, în cumplite chinuri, poezie și omenie, le închinăm prinorul recunoștinței noastre.

Înainte de noi, în numele celui ce nu mai este spre a le mulțumi el însuși — NICHIFOR CRAINIC, care de acum înainte va fi cu neamul întreg, întru întărirea și înălțarea acestuia pînă la sfîrșitul veacurilor.

4 iulie 1990

Nichifor Crainic, în anul 1935

Prof. univ. dr. OVIDIU PAPADIMA

Poezie profund creștină ca și personalitatea lui Nichifor Crainic

Nedic Lemnaru și-a asumat împlinirea unei fapte pe care demult o datora viața culturii românești: reeditarea operei lui Nichifor Crainic. Am în față dactilograma inedită a unei antologii întocmite de Nichifor Crainic din opera sa poetică editată în trecut. O premerge o antologie a poeziilor din anii îndelungați de închisoare, întemeiate doar pe speranța că odată și odată vor ieși la lumină. Poezii scrise fără litere și hîrtie, alcătuite și memorate în gînd, căci numai așa puteau ele trăi în noi, cei care am cunoscut neomenia temnițelor comuniste. Citind astăzi aceste manuscrise dactilografiate cu evlavie creștină de Maica Zamfira și corectate de Nichifor Crainic, în anii grei ai bătrîneții, apăsător de neputințe și boală, mă gîndesc cu durere cît de tîrziu îi vine lui Nichifor Crainic această resurrecție, această scoatere din beznă uitării, acum cînd timp de mai mult de un deceniu după ieșirea sa din închisoare asistase la reeditarea și chiar la rememorarea prin monografii a celor mai mulți dintre scriitorii perioadei interbelice, chiar și a celor cu mult mai modești ca valoare. Mă cutremur cînd îmi dau seama cît de adînc și nemilos a fost scufundat în uitare Nichifor Crainic, începînd din anii care au urmat decisivei zile de 23 august 1944. Printre pușinii care am rămas dintre contemporanii lui, îmi dau seama — aproape cu groază — cît de pușini sînt astăzi cei care știu ceva despre Nichifor Crainic. E adevărat că, oricîtă înverșunare ar fi

existat împotriva lui, Nichifor Crainic n-a putut fi eliminat cu totul din istoria literaturii românești și nici revista « *Gândirea* » și întregul fenomen literar al « *Gîndirismului* », oricît întunerice ar fi prăvălit asupra lor teoreticienii negrei epoci comuniste. După ce în 1940 G. Vrabie înfățișase cu onestitate dar și cu un ușor exces de entuziasm — în cartea sa « *Gîndirismul — istorie — doctrină — realizări* » — în 1975 D. Micu, în masiva monografie « *Gîndirea și gîndirismul* » — a căutat să îndrepte cumpăna, apăsînd cît se poate mai ușor în sensul contrar, condeiul său fiind strîmbat însă de presiunea ideologiei dominante sub zodia ceaușistă. Un efort spre obiectivitate îl oferă Ovidiu S. Crohmălniceanu (în anii 1972—1975, în ediția revăzută a volumului « *Literatura română între cele două războaie mondiale* ») în ceea ce privește prezența și opera lui Nichifor Crainic. Însă, în mod curios, acest efort al lui Ovidiu S. Crohmălniceanu scade aproape cu totul în volumul al III-lea, cînd în legătură cu Nichifor Crainic, de altfel și cu alții dintre « criticii de direcție » de la « *Gândirea* », nu sînt întîlnite decît încredințările pe care le aduc adversarii, singurul « critic de direcție » prezentat pe larg fiind E. Lovinescu, deși paginile de « critică de direcție » semnate de Nichifor Crainic abundă în revista « *Gândirea* », de altfel ca și ale lui N. Iorga în revistele sale. În rest, timp de aproape cinci decenii, n-aș putea cita decît cîteva penibile produse ziaristice apărute prin reviste, anatimizînd mai mult decît analizînd.

Cum se poate explica acest fenomen straniu, dată fiind proeminența personalității lui Nichifor Crainic în epocă, amploarea și diversitatea manifestărilor ei? Mai întîi aș putea aminti constatarea că, în decursul schimbărilor totale ale orizontului ideologic, negarea epocii precedente se concentrează asupra cîte unei singure persoane care joacă un rol de paratrăsnet. Astfel a fost și cazul lui Octavian Goga, al cărui destin are atîtea asemănări cu acela al lui Nichifor Crainic. Dar pînă la urmă Goga a fost salvat în chip aproape miraculos, rămînînd în primul rînd Nichifor Crainic în chip de paratrăsnet, mai mult scufundat în beznă decît să atragă fulgerele. Oricum însă, resurecția lui începe acum și sper că nu va fi un foc de paie. Atîta cît a scris și a publicat în

anii interbelici a fost suficient ca să-i contureze liniile și dimensiunile operei, care se vedește meritînd o reeditare cît mai integrală.

Pînă atunci, să ne oprim puțin asupra antologiei făcute de Nichifor Crainic sub titlul « *Poezii alese din trecut* », pe care o avem în față. Această antologie reia o carte similară, ajunsă în 1929 la a treia ediție, adăugită, în editura « Cartea Românească ». Extrem de ispititoare ar fi compararea acesteia cu cartea care va apărea acum. Pentru a nu mării excesiv dimensiunile intervenției mele, mă voi mărgini la cîteva sublinieri în timpul lecturii. De la început trebuie să remarc luciditatea și sobrietatea cu care Nichifor Crainic își judecă aici propria operă, lăsînd la o parte tot ce i se pare că nu îl reprezenta. Antologia ce ni se propune acum respectă aproape întocmai structura celei dintîi, adăugîndu-i o selecție tot atît de riguroasă din volumul « *Țara de peste veac* », apărut în 1931 și dedicat « *Gîndiriștilor* », deși ar fi fost destule motive sentimentale ca să fie mai puțin severă. Să întreprind o analiză comparativă amănunțită m-ar ispitii, însă nu-mi pot permite să mă extind în dauna prestigioaselor personalități alături de care am fost invitat aici. Prin modul cum și-a alcătuit prima sa antologie în ediția din 1929, Nichifor Crainic și-a conturat liniile fundamentale ale poeziei sale: Dumnezeu e deopotrivă în rodnicia naturii-mame ca și în sufletul țărăncii care împarte întîiilor drumetei, după rituri străvechi precreeștine, în dimineața de duminică, roadele pămîntului: patria se confundă în unduirea rodnică a șesurilor rătăte; Vărul Dionis împacă în sufletul și în viața sa cumpătarea și vocația constructivă a românilor cu vitalitatea frenetică a dacului iubitor al vinului; Vărul Dionis e o imagine a poetului Nichifor Crainic însuși, e legată adînc de sentimentul prieteniei, pe care îl celebrează în versurile sale cu atît mai adesea cu cît e mai rar în lirica noastră; pe cît a fost de viguros subliniat în eseistica sa accentul pus pe ortodoxia noastră — elogiata de admiratori și repudiată de adversari — pe atît de mare e surpriza de a-l întîlni mult mai puțin frecvent în lirica sa plină de elogiul vieții izbucnind triumfător în temerarul « eu am trăit »; e interesant cum se umanizează, pînă aproape de o întrepătrundere cu viața,

însăși imaginea morții în versurile sale. Nichifor Crainic e astfel cel mai reprezentativ poet al soarelui în toate ipostazele lui, în literatura noastră. I-am găsi un semen în George Coșbuc, pe care îl depășește însă prin vitalitatea lui explozivă. În manuscrisul antologiei făcută de Nichifor Crainic la vârsta bătrâneții, după toate suferințele prin care a răzbit — geografia sentimentelor și expresia lor rămân aceleași. Chiar selecția masivă pe care o adaugă din ultimul său volum tipărit — « *Țara de peste veac* », 1931 — nu o modifică. Chiar în refrenul de colindă cu care se deschide poezia cu acest titlu, dedicată « Gîndiriștilor », este un cuvînt mai vechi decît creștinismul nostru: *ler*, cu înțelesul de viață, întilnit și astăzi cu acest sens în unele zone mai izolate din țara noastră, bunăoară în expresia « și-a trăit *lerul* », adică și-a trăit viața.

Poezia lui Nichifor Crainic se vedește astfel tot atît de profund creștină și ancestral păgînă ca și personalitatea și viața lui.

din volumul
DARURILE
PĂMÎNTULUI

PRINOS

*Întîiul gînd ți se cuvine ție,
Putere creatoare,
Tu care faci din patimi poezie
Cum zămislești din mlaștini stătătoare
O candelă de nufăr argintie
Din care-și urcă flacările line
Festilele de galbene stamine.*

*Întîiul dor ți se cuvine ție,
Întîiul dor de-a mă desface-n soare
Sub auria razelor ninsoare
Ca floarea unui crin
Cînd mugurul se sparge, de frumusețe plin.*

*Întîiul cînt ți se cuvine ție,
Întîiul cînt cu care, — șoptit pe jumătate
Ca un suspin de boare ce-n ramuri se destramă, —
M-a lului în poala-i de ierburi aromate
Natura mamă.*

*Întîiul imn ți se cuvine ție,
Putere creatoare, —
E-n el credința din copilărie
Și-o inimă tremurătoare.*

*Cînd roadele grădinilor se coc
În iunie, la-ntîiul verii foc,
Ușor înrumerite și brumate
Pe jumătate,*

*O vād pe mama, paznică fierbinte
A unei datini sfinte:
Cucernică adună-ntîiul rîn d
De poame coapte*

*Și murmurînd
Icoanelor misterioase șoapte,
Tămîie îndelung și luminos
Al ramurilor pîrguit prin
Și iese ca și mine-n dimineți
Duminicale,
O Doamne-n cinstea rodniciei tale
Să-mpartă-ntîmplătorilor drumeți.*

din volumul
**CÂNTECELE
PATRIEI**

PATRIA

*În mărul ce se pîrguie pe creangă
Noi ți-am gustat pămîntul roditor,
Din svonul dus pe cîmpuri de-o talangă
Ți-am respirat nelămuritul dor.*

*E stînul tău de mamă pîinea moale
Și laptele domoalelor cirezi.
Iubim albastrul fum în rotocoale
Că tu ai fost deprinsă să visezi.*

*Ai frămîntat credinți nemuritoare
În sîngele focșilor băieți,
Care-au cules pe buze de fecioare
Sărutul mîndrei tale frumuseți.*

*Profetic luminezi peste dezastre
Cărări ce-n zări de răsărituri pier . . .
La glasurile clopotelor noastre,
Ne ridicăm cu tine către cer.*

*Îți lămurim pe lespezi de morminte
Sculptatul graiu din timpul glorios.
În straturile vechi de oseminte
Îți numărăm al jertfelor prinos.*

*Trecutul adormit și viitorul
În clipa care bate le-mpreuni:
Cînd fericiți lipim la piept feciorul
Îmbrățișăm într-însul pe străbuni.*

Prin veacurile moarte-n suferință
Te-am ridicat în slăvi pe-al nostru scut
Și zămislim eterna ta ființă
Din fiecare trudă pusă-n lut.

Prin noi răsufli-n marile elanuri,
Tu gemi când sîngerările ne dor;
Ci-n vestejirea noastră dorm noianuri
De vieți ce-or înflori la vremea lor.

Sus cupa morții cu dureri amare!
Sorbînd-o, te vom binecuvînta;
Ca rîurile contopite-n mare,
Noi vom muri în nemurirea ta.

MAGII

V-ați făurit un vis de-acele
Ce-au fost aievea-n Canaan,
Străvechi tălmăcitori de stele
Sub cerul din Iran.

Întinderea scîntiitoare
Pălia-n adîncuri ca un fum,
Cînd călăuza de vîlvoare
V-a luminat a drum.

Și-a fost că zile după zile
Pe creștet steaua vă lucea.
În pas molatic de cămile
Călătoreați cu ea.

Păreau picați pe cer curmalii
Umbrînd răcoare de fîntîni;
În golul mort urlau șacalii,
Dar voi, trei magi bătrîni,

Sporînd din semnul peste fire
Tăria cugetului slab,
Treceați paraginile-asire
Și haosul arab.

Treceați cu ochii-n steaua care,
Cu vrăji în minunatu-i chip,
Tira trei umbre legendare
Pe drumuri de nisip . . .

O, magi, pe curgerea de veacuri,
Tremurătorul strop de foc
Ni-arată căi fără conacuri
Spre tainicul noroc.

Și de-am crezut într-o minune,
Dureri — potop nenumărat —
Legenda voastră nu le spune,
Dar noi le-am îndurat.

Și, peste mäguri de ruine,
Același crez vizionar
Anină marile destine
De-același strop de jar.

Pe frunți cu magica lucoare,
Străbatem neguri și viltori,
Spre zarea veșnic schimbătoare
Statornici călători.

Treptat se face cînt obida,
Iar îndoielile — temeiu:
Ne-mbracă steaua cu hlamida
Cerescului poleiu.

Și-n fulgerarea-i diafană,
Prin vremi, o, magi, vă străvedem —
Cutezătoare caravană
Sosind în Betleem.

MAMA DE DEPARTE

Lîngă lacul larg-înfiorat și pal,
Te-am văzut în toamnă rămînînd pe mal,
Profilată trist pe cerul sîngeriu,
Printre foi căzute prea de timpuriu,
Cu năframa-n care căutai să-ngropi
Sfășiatul suflet risipit în stropi,
Mamă de departe.

Și de-atunci mereu
Lacrimile tale cad în gîndul meu:
Frunze veștejite peste lacul pal
Turburîndu-i veșnic sfărîmatul val.

STROPI DE SÎNGE

*Voi, stropi de sînge, boabe de lut înfiorate,
Svîcnește viața toată în voi, o, stropi de sînge,
Și veșnicia-ncape în clipa care bate
Cum cerul într-un picur de apă se răsfrînge.*

*În pulsul vostru cîntă a lumii frămîntare
Și-n clipa care bate trăiți un șir de veacuri,
Iar inima vă-mparte ca un ceasornic care
Fărîmîtează timpul în ritmice tictacuri.*

SOLDAT MURIND

*În fulgerarea unei străbateri ucigașe,
Prin trupul meu trei gloanțe și-au spîntecat făgașe.
S-a-ncovoiat spre mine milos un camarad
Și m-a tîrît la umbră sub cetină de brad.*

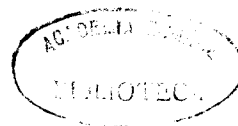
*Eu voiu muri aicea; el a plecat-nainte;
Și sîngele-mi țîșnește prin largi spîrturi, fierbinte.
Adînc în codru-i chiot și iureș de asalt,
Iar inima mea scade în glîgîtu-i salt.*

*Curînd, curînd, stăpîna cea neagră mă va-nfrînge
Pe iarba purpurie ce aburește-n sînge.
O, soare, treci prin deset de codru foșnitor,
Mîngîie-mă cu raze și-ajută-mă să mor.*

*Deasupra mea s-o strînge sobor de păsărele
Să tînguie pădurii durerea morții mele,
Iar vîntul, de miresme și de tristețe plîn,
Va tămîia odihna voinicului străîn.*

*Întrezăresc cascade prin ramurile dese, —
Le flutură spumoasa beteală de mirese
Și-n murmurul lor parcă fecioare plîng în cor,
Tot codrul clocotește de bocetele lor . . .*

*O, sfîntă aiurare cu-nșelătoare-abateri,
Ce neclintit stă totul la ultimele-mi sbateri!
Natură tu, — străînă de ce mi s-a părut, —
Pe tine niciodată nimic nu te-a durut.*

*Eu mor și-n preajma toată nu plînge nimeni lîngă
Sfîrșitul meu cînd nu e un semen să mă plîngă . . .
Pămîntul rece-n care te năruî și-l hrănești
Stă zăvorît în fața durerii omenești.*

*Dar numai tu, tu vino în cea din urmă clipă,
Ca un vultur să-mi filfii răcoare din aripă,
Și vaiete-n ecouri să spargi din stei în stei,
Victorie, cîntată de camarazii mei!*

CĂMIN RĂMAS DEPARTE...

M-ai învățat, Durere, ce e să ai o țară
A. VLAHUȚĂ

*Cămin rămas departe în zarea potopită
De flacările unui vijelios blestem,
Cămin rămas departe în țara cotropită,
Ce drag ne ești acuma cînd nu te mai avem.*

*Răsai în alb sub dealul pe care cresc podgorii,
Pe lîngă tine drumuri aleargă-n sus și vin,
Și-aduc cu ele, seara, din țarini muncitorii
Cînd fumegi rotocoale spre ceruri, cald cămin.*

*Și tu le-nfășuri truda cea zilnică-n velințe
Ce par multicolore fășii de curcubeu,
Și-i culci în mîngîierea străvechilor credințe,
Prin care stau de vorbă, și-n vis, cu Dumnezeu.*

*Prin tine dă trecutul a veacurilor lege
Solemn precum slujește un preot în altar,
Și vlaga vieții, care tot alte vase-alege,
A curs în noi prin tine, cămin familiar.*

*Și noi, moștenitorii, o presimțeam cum vine
Din gropnițele-n care înaintașii zac.
De dincolo de moarte, noi o primiam prin tine
Ca cernerea luminii prin ramuri de copac.*

*Și-n seri cînd focul vetrii cu volburile-i roșii
Se mistuia în jocuri de umbre pe păreți,
Cu-nșiorări de taină te-nsuflețeau strămoșii
Din giulgiuri de legende străluminînd măreți.*

Urca din fund de vremuri cărunta lor povăță
 Și ni-arăta cu mîna spre negreșitul drum,
 Pe unde vechi troițe credința lor ne-nvață
 Și reci fîntîni de piatră spun mila lor și-acum.

Și-am învățat din leagăn că-n umbra ta, penanții
 Călăuzesc urmașii pe datinile lor:
 Poteci pe care trece fînta unei nații
 Spre slava de lumină ce cheamă-n viitor . . .

Azi, poate, pustiirea furtunilor barbare
 A spulberat cenușa din sfărîmatul vas,
 Cămin rămas departe; dar sufletul, pe care
 Sorbitu-l-am din tine, același ni-a rămas.

Și covirșind eroic durerea-ntregii nații,
 Cînd se va-ntoarce iarăși biruitor și viu,
 Ca Dumnezeu în clipa întîiei lui creații,
 O țară de lumină crea-va din pustiu.

CÎNTECUL PĂMÎNTULUI

Pămîntule rodnic, pămîntule sfînt,
 Tu care mi-ești leagăn, cămin și mormînt,
 Ridică spre focul aceleiași stele
 Credințele tale, credințele mele.

Eolavie ție, pămîntule bun!
 În sînul tău doarme trecutul străbun
 Păstrînd, pietre scumpe din vremile-acele,
 Comorile tale, comorile mele.

Cînd gemi sub copite de cal frămîntat,
 De graniți dușmane adînc sfășiat,
 Se sbat în furtuna mîniilor grele
 Durerile tale, durerile mele.

Învolbură-n mine viteze puteri!
 Iar cînd voi fi vrednic țărîna să-mi ceri,
 Pe groapa-mi uitată să crești viorele:
 Iubirile tale, iubirile mele.

Din clocotul inimii stîNSE să-mi faci
 Umbroase coroane de falnici copaci, —
 Prin mîndrele virfuri să urci către stele
 Nădejtile tale, nădejtile mele.

DURERE

Sub cenzura germană

Cum clocotești în suflet și te zbați
 Sub rinjetele paznicilor tăi
 Și vrei cuvintu-n care să străbați
 Și cântecul cu aripi de văpăi!
 Tu, cea născută din mindrii strivite,
 Tu, cea crescută din minii sfințite,
 Durere vinovată
 Că neamul meu ți-e tată!
 Te strâng în lanțuri de tăceri tirane
 Și-n suflete ca-n temniță te-nchid.

Otravă îți aruncă peste rane,
 Dar glasul ți-l ucid.
 Și zbuciumele tale-nnăbușite
 Doar inimile noastre le aud.
 Pământu-n care te frămînți robit e
 Și-npurpurat de sînge ud.
 O, ziua, ziua care va veni,
 Când tu biruitoare vei fișni
 Ca păcura aprinsă dintr-o sondă,
 Ca vijelia-n larguri vagabondă
 Și cerul țării mele-l vei străbate
 Cu tragice cîntări de libertate!

Tu, geamătul ce nu se mai ogoaie,
 Tu, vinul nou ce spumegă-n butoaie,
 Încins în cercuri care rob îl țin,
 Durere, sfîntul răzbunării vin,
 Durere, vilvătaie nevăzută
 Ce duduie în marile cuptoare,
 Tu fierbi în inimile noastre, mută!
 Ne arde furtunoasa ta dogoare,

Ne arde cu blestem
 Că buzele uscate nu putem
 Să le muie în cupa de răcoare
 A numelui tău!

Cu lacrimile-n ochi fulgerătoare,
 Cu gîndul de jăratîc,
 Te fericim, bătrîne Prometeu,
 Erou în veac de reacuri singuratic!
 Ai îndurat osînda unui zeu,
 Dar n-ai știut blestemul cel mai greu:
 Cînd șoimii îți rupeau din măruntaie,
 Tu-nlănțuit de steiuri cu verigi
 Te răcoreau de-a chinului văpaie,
 Că-ți rămăsese glasul, revolta să ți-o strigi!

ÎNTOARCEREA

*Iar când s-or întoarce, teferi, la căminuri
Fîlfîind în soare steagurile sfinte,
I-or primi cu frunze verzi în baldachinuri,
Cu ghirlânzi și jerbe li-or ieși-nainte.
Într-o-mbrățișare vor uita tot răul,
Petrecuți de innuri, doine și urale;
Cerul va surîde, luminîndu-și hăul
Peste sărbătoarea zilei triumfale.*

*Și când s-or întoarce, palizi, mucenicii
Mursicași de moarte în vîrtejuri dîrje,
Goal' avînd din umăr mîneca tunicii,
Sprijinindu-și lipsa de picioare-n cîrje,
Măreția jertfei va pluti în aer;
Sărutînd cucernic semnele de rane,
I-or primi-n tăcere, fără plîns și vaier,
Cum primiau, pe vremuri, mîndrele Spartane.*

*Dar când s-or întoarce . . . Doamne, fie-ți milă,
Cînd se vor întoarce veșnicele nume
Ale celor care s-au făcut argilă
Și-i așteaptă totuși prunci, femei și mume,
Fie-ți milă, Doamne, că nemişcîții
Cercetează zarea, speră și suspină,
Zile după zile, așteptînd plecații
Care niciodată n-au să mai revină.*

din volumul ȘESURI NATALE

ȘESURI NATALE

*Voi, șesuri nesfârșite sub ceruri largi de vară,
Ca ele liniștite și lumintnd ca ele,
Pe-aici îmi înfloriră și-aici se scuturară
În mersul vremii, macii copilăriei mele.*

*Întinderile voastre cu ondulate linii
Pe lunga-nvălurare a holdelor mănoase
Domol se desfășoară sub tremurul luminii
Și pier într-ale zării adâncuri vapoaroase.*

*Și riurile, care sar sprintene la munte
Și-și prăvălesc spumoasă năvala lor, când ies
Aici, pe unde nu e o piatră să le-nfrunte,
Adorm în mersul leneș al netedului șes.*

*Amiaza obosită se toropește în zare,
Albește uriașă pe largile tarlale
Și-n pacea dogorită de-a verii-nvilvorare
Ea zace-n infinitul nelămuririi sale.*

*Purtînd poveri de roade, trec carele greoaie
Cu boi blajini dealungul prăfoaselor șosele
Și doina, care-n focul văzduhului se moaie,
Îmi cade-n gînd cu vremea copilăriei mele.*

*Voi, șesuri dulci ca lenea și largi ca nesfârșirea,
Cu depărtări pe unde mirajele tresaltă,
Și sufletu-mi în care vi se răsfrînge firea
L-ați legănat cu riuri și-amieze laolaltă.*

*Eu nu cunosc revolta cu zbateri de furtună,
Simțirea-mi curge fără involburări de valuri
Cum ale voastre ape se-mpacă și se-mbună
Cu lunga-mbrățișare a celor două maluri.*

*Și-n sufletu-mi cu doruri învăpăiate, care
Cuprind nemărginirea întinderilor voastre,
Sînt visuri fără nume ce chiamă-n depărtare
Ispititor ca Fata-Morgana-n zări albastre.*

POETUL

*De mic, o, tată, m-ai crescut în dorul
De-a tălmăci a firii largă carte,
Mi-ai revărsat în inimă fiorul
Cîmpiilor destelenite-n Marte.*

*M-ai dus în fața zărilor deschise
Și soarelui i-am îndurat arsura,
În sufletu-mi buchetele de vise
Au înflorit cînd înfloreă răsura.*

*Cînd tu arai c-un trîl de doină-n gură
Sub arcul cerurilor unduiate,
Am învățat a versului măsură
Din simetria brazdelor arate.*

*Din sborul ce-l grăbește ciocrtlia
Am învățat aprinsele avînturi
Și ritmul, care naște armonia,
Din legănarea grînelor în vînturi.*

*Tu scrii și-acum cu plugul, primăvara,
A țarinii mănoasă poezie;
Eu, grea dar dulce, mi-am primit povara
De-a zugrăvi divina-i măreție.*

*Și-n vis, cînd noaptea își respiră-n slavă
Luciosul păr gătit cu flori de aur,
Prielnicele zine din dîmbravă
Mi-aduc zîmbind ghirlande verzi de laur.*

ROMĂNIȚELE DIN VALE

*Tu le vrei, sînt flori de vară ale veseliei tale,
Romănițele din vale.
Cale lungă e de-aici
Pînă-n valea cu fîntînă
Care-aruncă-n jghiab o vină
Grea de apă
Unde ziua mi s-adapă
Rîndunici.
Acolo, din iarba verde cum răsar,
Cu un sîmbure de aur pe-al corolei alb răsfrînt,
Ele par,
Înflorînd din negre-adîncuri, risul bunului pămînt.*

*Și de-aici, de la răscruce,
Apucăm poteca lină
Care duce
Pe colină
Și coboară-n valea lor,
Șerpuînd prin revărsarea grîului susurător.*

*Iată cum din lanul galben se ridică pătimași
Maci rotunzi și-nvîlvorați
Cari-n dorul lor de tine vor să-ți cadă fărîmași
Sub ucigătorii pași;
Dar în urma ta s-ableacă trîști și grei
Că tu nu te uiți la ei.*

*Iată, iarăși, albăstrele cu învoaltele lor jerbii,
— Limpezi picături de-azur
Sprîjinite-n vîrful ierbii, —
Și-n apusul care curge peste-al grîului susur,
Toate-n urma ta s-ableacă triste, grele
Că tu nu te uiți la ele.*

*Și poteca ne coboară după mers de ore-ntregi . . .
 Tu, cu degetele pale,
 Dornică o să culegi
 Romănițele din vale . . .*

*Dar, copilă, vezi tu bine:
 Mîini streine
 Le-au cules de n-au rămas
 Și-au zădărnicit obida ostenitului tău pas.*

*Scapătă-n amurg și-n jale
 Valea veseliei tale;
 De pe marginea fîntînii nu mai sboară rîndunici.
 — « Oh, frumoasă e poteca ce ne-aduse pîn-aici! »
 Și-n regretul tău tîrziu,
 Maci răsar și albăstrele ca din lanul auriu.*

AMIAZA

*Din zorii dimineții și pînă adineauri
 Se-nveseli văzduhul de ștregării de grauri,
 Și ciocîrlii în aer văzui cum îndoiesc
 Din cîntece și sboruri frînturi de arabesc.
 Și grînele, mișcate de mîini aeriene,
 Își clătinau comoara și mii de buruiene
 Cu spicele de aur cîntară-n simfonie . . .
 Acum din cer apasă o grea monotonie.
 Le-a innecat pe toate o liniște profundă,
 Deșerturile zării lumina le inundă.
 Colinele-albăstrite și-nvinse de dogoare
 Molatica lor lene și-o trîndăvesc la soare.
 Sorbind nemărginirii visări de raze pline,
 Dorm toate-acum, — e clipa uitărilor de sine.
 În aerul ce fierbe în unde săltărețe,
 Din repezi tot mai repezi, din crețe tot mai crețe,
 Se risipește parcă tot sufletul naturii
 Topit de ne-ndurarea luminii și-a căldurii.
 Ca din fîntîni ascunse în tainițele firii
 Curg slobode pe lume tăcerile-adormirii
 Și-n greaua lor năvală treptat au aiurit
 Vieța-mprăștiată în largul nesfîrșit.*

COPACUL

*Înnalt și-ngîndurat ca visătorul,
Stînd între cer și-ntre pămînt stingher,
Crescui și eu din veșnicul mister
Din care toate își pornesc izvorul.*

*Cînd seva urcă-n trunchiul meu de fier,
Adîncul îmi trimite-n foi fiorul
Și simt că-n mine năvălește dorul
Pămîntului de-a fi mai lîngă cer.*

*Iar cerul peste vîrful meu se-ndoaie
Și șoanuri tainice din infinit
O gură fac din fiecare foaie.*

*Și-n freamătul de foi nelămurit,
Cu șoaptele veciei se-ntretaie
Suspinele pămîntului trudit.*

UN CÎNTEC PE SECETĂ

*Apusul adunase din larg vilvoarea verii
Și cînd aprinse cerul de-amurg în vilvătăi,
Departe-n fumuriul nelămurit al serii
Un cîntec de durere se tînguia pe văi.*

*Plîngea în el livada și țarina bolnavă
Și boarea care-adoarme pe măguri de hotar
Și tremurau susururi de veștedă otavă
Și desnădejdea muncii trudite în zadar.*

*Il repetau departe ecouri plîngătoare
Și neștiind anume din care parte vin,
Părea că, adunîndu-l din arsele ogoare,
Își respira pămîntul, prin el, un lung suspin.*

*Urcau tristeț de moarte din inima naturii
Și se topiau în plînsul aceleași doiniri,
Cînd ziua, leșinată sub clocotul căldurii,
Murea pe culmi, în cele din urmă pîlpliri.*

*Și cum treceam prin seara aceea de suspine,
Pustiul ei umplîndu-l cu desnădejdea mea,
Părea că se desprinde tot sufletul din mine
Și moale, în neștire, cu cîntecul plutea.*

*Plutea: în gol, pe valuri de cînt îndurerate,
Tu, suflet fără razim și fără căpătîi,
Ca palele de neguri în aer atîrnate,
Pe care boarea serii le leagănă pe văi.*

ROMANȚA VERII

*Ți-aduci aminte vara cînd tînărul noroc
Ne pîrguia iubirea cu dogoriri de foc?
Rotunda nesfîrșire de-azur ne-nfășura,
Și albul feții tale de dor se-mpurpura.*

*Făptura ta cu linii curgînd în mlădieri
Și cu mișcări agale topite-n adieri
Se profila armonic pe dulcile-arătări
De dealuri ondulate în adîncimi de zări.*

*Te dăruise firea cu farmec ne-ntrecut,
Și, bună ca pămîntul din care ne-am născut,
Împrăștiat în preajmă un hăr nelămurit
De roade pîrguite pe dealul înșorit.*

*Colină înflorită sub cerul străveziu,
Visînd în vâl de ceață subțire și-albăstriu,
Te-nvăluiam, frumoaso, ca-ntr-un fantastic fald
În larga revărsare a sufletului cald.*

*O boare răcoroasă din umbra de molizi
Mi te-a făcut deodată frumoșii ochi să-nchizi
Și-n filfîirea clipei, adînc ai suspinat, —
Pe gura ta, suspinul eu trist l-am sărutat.*

*Și-n vara cînd un soare fecund ne-nfășura
Și inimile-n pîrgă de dor le-nflăcăra,
Ni-am presimțit ca-n ceață de toamnă și-n pustiu
Norocul nostru, scumpo, brumat de timpuriu.*

SFÎRȘIT DE VARĂ

*De-o vagă-nduioșare pleoapa ni se moaie
Cînd trece-n zare cea mai tîrzie rîndunică,
Iar August, ca un arbor, de zile se despoaie,
De zilele-i răscoapte ca roadele ce pică.*

*Să ne gătim de ducă, frumoasa mea, de-acuma!
Prin păr începe toamna foi galbene să-ți puie,
S-a veștejit colina și va să cadă bruma
Pe urma ta-nsemnată în lut pe cărăruie.*

*Din tot ce-a fost o vară, un farmec va rămîne
Și va sosi din urmă, mereu să ne-mpresoare
Molatic ca un susur de legămate grîne
Cînd le încinge vîntul cu fire lungi de soare.*

*Și-n seri cînd ploaia rece va bate în obloane,
Ne-o fermeca la vatră văratica zăbavă,
Printre mîhniri ivindu-și fugarele icoane
Ca printre arbori, toamna, o luncă de otavă.*

*Că-n sufletele noastre, deschise-odinioară
Cît strășinile zării ce se plecau departe,
Vom fi cules din larguri învîpăiața vară
Ca un bujor sălbatic pe care-l stringi în carte.*

CÎNTEC DE TOAMNĂ

Voi, plopilor galbeni, aprinse făclii
 Ce ardeți în zarea deșartei câmpii,
 Înalte și fumegătoare feștile
 De veghe la moartea frumoaselor zile!
 Dar moartea cu aripi de ceață v-atinge
 Cînd vîntul vă bate și ploaia vă stinge,
 Iar frunza tîrzie, din rară mai rară,
 Stropește pămîntul cu picuri de ceară;
 Stropește pămîntul încet, pînă cînd
 Tulpinele goale-or rămîne-ncurînd,
 Pe zarea deșartă a moartelor zile
 Stînd negre ca niște scrumite feștile.

CULES DE VII

*Podgoria și-a tras un vâl august
 De purpură, rugină și vâpaie,
 Iar strugurii par ugere bălaie
 Cu sfîrcurile doldora de must.*

*Culegătorii toarnă din hîrdaie
 Și-mi dau din veselia lor să gust, —
 E-al vișelor bogat olocaust
 Și-un dor tomnatic risu-mi întretaie.*

*Podgorie rodind cu prisosință,
 Tu viață, poamă nesdrobită-n lin,
 Aș vrea cu o năpraznică voință,*

*Ca strugurii într-un pahar de vin
 Să te strivesc pe toată-ntr-o credință
 Și-n ea să sting al lumilor suspin.*

BERZE

De larguri obosite, dorm, albe-n noapte, sus,
Ori poate picotează cu gându-n lume dus,
Poate visează țara eternei primăveri,
Cu legănate cuiburi în vîrf de palmieri;

Cu nopțile de aur, cu zilele fierbinți,
Cu gîrle care-adapă gazelele cuminți,
Cu portocalii mîndri, care înfloresc mereu
Cu leneviri de sboruri în caldul Alizeu. . .

O, cît de ne-ndurată e depărtarea grea!
De ce-au venit atuncea din nou în țara mea,
Ori poate și pe ele le mîină dinnapoi
Același dor de ducă ce stăruie în noi,

Aceeași năzuință de-a fi unde nu ești,
De-a prinde nălucirea pe care-o bănuiești,
Aceeași sete oarbă de-a căuta ceva
Ce poate n-are umbră decît în mîntea ta!

TERȚINE PENTRU MÎNA TA

Am poposit pe panta-nfiorată
De soarele ce-n ochi îți tremura
Și mîna ta mlădie, luminată

Ca un grumaz de lebădă, tîra
Pe fruntea mea o dîră de jărat
Era o zi de vară și era

Un vînt îndeminatic și molatic
Ș-in păr îți răsfirea îmbătător
Mirosul viu al cimbrului sălbatic.

Sub brațul tău visam și mi-era dor
Și tot mai dor de degetele tale
Să mă topesc în desmierdarea lor.

Părea că-n floarea mîinii tale pale
Setoasa inimă mi s-a-ngropat
Ca o albină-n pîlmii de petale.

Iar împrejur, părea redeșteptat
Și smuls de-a ta fermecătoare mîină
Un dor cu dorul meu îngemănat:

Ca namile tîrîndu-se-n țărîină
Din largul zilei ce le-nfierbînta
Colinele culcate într-o rîină

Gerșiau, setoase, desmierdarea ta.

DIMINEAȚA DE MAIU

*Pe umerii colinelor din zare
Se despletesc șuvițe de lumină,
Cristalul bolții, aburit, se-nclină
Pe-a rîurilor albă respirație.*

*Iar huma se mlădie moale, fină
Și-mi tipărește pasul pe cărare.
Văpaia trandafirilor tresare
Cînd adierea printre foi suspină.*

*Ce duh își suflă oare-nfrăgezirea
Pe-această dimineată-nrouată?
Mă simt crescînd din lut cu-ntreagă firea*

*Și parcă astăzi e întâia dată
Cînd scoate din nimic Dumnezeirea
Plămada vieții-n spațiu modelată.*

TERȚINE PENTR-UN ARBORE

*Cum stai aici din veacuri legendare
Și păsările cerului le crești
Sub vaste coviltire de frunzare,*

*Tu pari un patriarh ce stăpînești
Cu seminția ta de cîntărețe
Nemărginirea vieții cîmpenești.*

*Sălbatica naturii tînerete
Prin miile de frunze o respiri
Și soarelui, măreț, îi dai binețe.*

*Cînd, deșteptat de-ntiile sclipiri,
Arunci, din cuiburi, în prelungi ecouri,
O grindină de repezi ciripiri.*

*Imensitatea bolții, pîn-la nouri,
Cu sboruri ca săgeata o despici.
De bura bucuriilor te-nroui.*

*Apoi gigantic brațele-ți ridici
S-aduni din largul vînat pe-nserate
Poporu-mprăștiat de păsărici.*

*O, clipa asta cînd, reînturnate,
Se potolesc pe citeo rămurea
Cu stelele prin frunze strecurate,*

*De-aș fi avut-o poate-n viața mea,
Bătrîne patriarh de sburătoare,
Eu n-aș rîni la farmecul din ea!*

*Că-n vremi am adumbrit și eu popoare
De năzuinți — și-n suflet le purtam
Prin frunze de simțiri tremurătoare.*

*Cînta un cuib pe fiecare ram
Și dulcea păsărelelor povară
Pe crengi de gînduri lin o clătinam.*

*Dar cînd spre răsărit se avîntară,
Svîrlind în spațiu ciripitul viu,
Mi s-au topit în zarea solitară.*

*Și-n urma lor, pe cerul sîngeriu,
Vulturi greoi plutiau în rotocoale . . .
De-atunci, te-nalți, o, suflete-n pustiu*

Cu ramuri veștede și cuiburi goale.

PLOAIE CU SOARE

VĂRUL DIONIS

*Și la cronică e scris
Că Romani vechi avură
Vieții strașnică măsură.
Și știi, vere Dionis,
Că cetăți cu tari dușmani
Se zdrobiră de virtutea
Cumpătaților Romani.*

*Și mai scrie la istorii
De viteji aciuai
Pe sub poale de Carpați
Coperite cu podgorii,
Că la ei și rob și șef
Îmbătați de vin deavalma
O duceau tot într-un chef.*

*Tu, fiind o-mpletitură
Toarsă din Romani și Daci,
Doi potrivnici — îi împaci
Într-o singură făptură:
Ești la muncă un viteaz
Și-un Roman răsare-n tine
Dimineața, — când ești treaz.*

*Dar când vinul cu aroma
Te ridică-n slăvi de vis,
Drept e, vere Dionis,
Că, uitînd de maica Romă,
Și de garduri sprijinit,
Treci prin Sarmisegetuza
Ca un Dac desăvîrșit.*

PLOAIE CU SOARE

*Se lasă vara-n zile lungi și rare
O ploaie liniștită și egală,
Iar soarele și-opleacă fața pală
Prin străvezimea ei, către-nserare.*

*Și-n picurii ce cad a oboseală
Pe umeda naturii dezolare,
Prelung răsfiră razele solare
O veselă sclipire de betală.*

*Privește minunata-ntretăiere
A firelor de apă și de soare
Țesînd suris și plîngere-n cădere.*

*E-atîta vrajă, suflete, în ele,
Că razele prin ploaie lucitoare
Sînt zîmbetele-n lacrimile mele.*

DE PROFUNDIS

*Străbunii mei din vremuri legendare,
Al vostru suflet de umili țărani
A dormitat sub secolii tirani
Ca sub un greu de lespezi funerare.*

*Dar din adâncul miilor de ani,
Tot ce-a mocrnit în voi — frumos și mare —
Irumpe-n mine ca o-nvăltoare
Spre ceru-ncins în sboruri de vultani,*

*În sînge mi-arde dorul vostru scris;
Urcați, prin mine, către biruință,
Și-așa, cum ale voastre toate mi-s,*

*Vă răzbunași, că-n tinăra-mi ființă
A plătît lumina unui vis
Și s-a zbatut suprema năzuință.*

ARTA ȘI IUBIREA

*Cu deopotrivă vrăji mistuitoare
Voi amîndouă vă-mpletîți în mers:
Ne doare dulce un surîs neșters
Cum cizelarea unui vers ne doare.*

*Dar muzica sonoră dintr-un vers
Și ritmul inimii tremurătoare
Ne toarnă-n suflet marea sărbătoare
A armoniilor din univers.*

*Slăvite fiți deapururea și sfînte,
Voi, forțe ale artei și iubirii;
Voi ardeți raze-n plînsul omenirii, —*

*Senine flori pe-o jale de morminte, —
Prin voi ne fulgeră o clipă-n minte
Eternul zîmbet al Dumnezeuirii.*

PAIANJENUL

*Stă pinza-ți diafană ca o rază
Pe-un ram ce pe prăpastie se-nclină,
Iar noaptea prinde-n ea o bură fină
Pe care dimineța o perlează.*

*Trăiești plutind în legănare lină
Pe hăul ce sub tine surd vibrează;
Cînd vraja tainei lui te-ncătușează,
Îți torci un fir ca firul de lumină.*

*Și te cobori în adîncimea vagă...
Dar dorul ramului din nou te-avîntă
Pe firul tors din propria ta vlagă.*

*Și fericită ești trăindu-ți visul,
Insectă mică ce domini abisul,
Cînd noi privindu-l numai, ne-nspăimîntă.*

CĂDERI

*Șuvoaiele de munte cu apa care cade,
Lucind fulgerătoare spre-abisul de sub stîncă,
Desfășură căderea spumoaselor cascade
Cu-atîta mai măreață cu cît e mai adîncă.*

*Și-asemeni unor gînduri ce pe-nălțimi domină
Și-apoi s-aruncă-n haos adîncul să-i măsoare,
Brăzdează universul lungi dîre de lumină
Pe urma prăbușirii de stele căzătoare.*

*Tu viața mea, ca toate, menită să te-absoarbă
Surpările ce umplu tristețea lumii noastre,
O, de-ai putea să fulgeri și tu prin noaptea oarbă
Ca splendida cădere de ape și de astre!*

EPILOG

TERȚINE PENTRU PRIETENI

*Să bem, prieteni! Cine știe, mâine,
Cînd vor veni talente mari și noi,
Din truda noastră ce va mai rămîne?*

*Ne-o-nvălui uitarea-n umbre moi;
Dar moartea cînd va fi să ne despartă,
Eu vreau să fu întiul dintre voi.*

*Ce-nseamnă gloria? O cupă spartă!
De spuma ei postumă nu mă tem
Că timpul dintr-odată o deșartă*

*Asemenea paharului ce-l bem.
În veci n-ajung egale între sine:
Ce sîntem, ce voim și ce creem.*

*Tot una mi-e prieteni! Știu eu bine,
Cînd voiu dormi, de mult, în șintirim,
De cîntecele mele și de mine*

*Vor zice alții: «... A, ne amintim, —
Nichifor Crainic în literatură
A fost un nume, dintr-un pseudonim».*

*Iar voi veți fi bătrîni, cu mintea sură,
Și-nțelegînd că, dacă arta nu-i,
Iubirea-n viață-i singura măsură,*

*Veși apuca poteca de pe grui
Pe-o toamnă ca și asta de tîrzie,
Și-n inimă cu amintirea lui,*

*Sub ăst umbrar de viță ruginie,
Veși închina și pentru cel plecat
Grăind cuvinte de prietenie.*

...Eu voiu dormi deapururi împăcat.

din volumul
ȚARA DE PESTE
VEAC

ȚARA DE PESTE VEAC

*Spre țara lui Lerui-Ler
Nu e zbor nici drum de fier, —
Numai lamură de gând,
Numai suflet tremurând
Și vislaș un inger.*

*Spre țara de peste veac
Nesfârșire fără leac,
Vămile văzduhului,
Săbiile Duhului
Pururea de strajă.*

*Sus! pe sparte frunți de zei,
Șovăielnici pași ai mei!
Piscuri de-ntrebări — momți
Să-mi rămână sub călcîiu
Și genuni de zare!*

*În țara lui Lerui-Ler
Năzuiesc un colț de cer.
De-oiu găsi, de n-oiu găsi
Nimenia nu poate ști —
Singur Lerui-Ler.*

CÎNTECUL DUNĂRII

*Dunăre, Dunăre, drum legănat,
Drum fără pulbere și fără leat,
Du-ne spre apele mediterane
Dorul izvoarelor după oceane.*

*Dunăre, Dunăre, drum către larg,
Valuri de valuri în goană se sparg,
Neamuri de neamuri cu valul și vîntul...
Noi — stăm cu doinele și cu pămîntul!*

*Dunăre, Dunăre, drum fără glod,
Du-ne vapoarele grele de rod,
Inima neamului nostru e-n grîne:
Dăruie-o lumii flămînde de pîne.*

*Dunăre, Dunăre, drum de alean,
Du-ne izvoarele către ocean,
Scaldă-ne sufletu-n nemărginire,
Leagăn al dragostei de omenire.*

IISUS PRIN GRÎU

*Prin grîul copt, pe unde-aleargă
șerpuitoarea mea cărare
Ce scapătă departe-n aur
de glorioasă inserare,*

*Mi s-a părut că treci, Isuse,
precum treceai pe vremea ceea
Gustînd în mers prietenia
pescarilor din Galileea.*

*Pe părul tău, încununîndu-l,
juca o flacără bălaie
Și soarele muia veșmintul
drumeților în vîlvătaie.*

*Vorbeai . . . și inimile toate
Se aninau de vorba ta
Și le purtai ca o podoabă
de ciucuri prinsă la manta.*

*Că vorba ta era mai dulce
ca rodiile din Edom
Și-nomenia dumnezeirea
și îndumnezeia pe om.*

*Treceai . . . și singera în tine
prigoana crudelor sinedrii.
În zări vă așteptau gigantici,
cu crengi ocrotitoare, cedrii.*

*Iar eu părea că merg în ceata
de ucenici și ucenice
Și sfarăm și eu, pentru cină,
cu palmele-amîndouă, spice.*

*Eram, socot, prea mult al lumii
și prea puțin al vremii tale
Că pămînteana grijă, Doamne,
m-a-ntîrziat, stingher, pe cale.*

*Pe-același galben grîu coboară
același glorios apus,
Dar n-aud vorbele-ți pe care
evangheliștii nu le-au spus.*

*Trecură veacuri, și cu ele
că treci din nou mi s-a părut
Și-ți caut urma luminoasă
în lutul moale s-o sărut.*

RECULEGERE

*Drumuri cu domoale întoarceri acasă,
 Așfințit de soare pe lame de coasă,
 Prosternări de sălcii și mesteacini, boare
 De azimă caldă scoasă din cuptoare,
 Aburit de inimi cîntec tremurat,
 În urmă departe deal însingurat,
 Seară ca o rasă de călugăriță
 Înnegrind tăcut pe brațe de troiță
 Răsărit de stele, umbră de grădini,
 Suflet de crăițe și de rosmarini . . .*

*Sezi puțin pe culme să privim de sus
 Hornurile fumegînd, după apus;
 Fumul casei noastre-n marginea cealaltă
 E mai-nalt și face seara și mai-naltă;
 E mai drept și mai albastru și mai clar —
 Parcă tămîiază stelele de jar.*

CÎNTEC DE PESCAR

*Îmi pari un păstrăv auriu
 Prin apa vremii fulgerînd
 Și săgetînd
 Talazul străveziu.*

*Adesea te oprești în vad
 Și brațele spre tine-ntind,
 Dar ele șovăie și cad:
 Ești prea frumos ca să te prind.*

*Eu sînt pescarul răbduriu
 Și țintuit pe mal
 De tine — fulger auriu
 Adus de val și dus de val.*

TERȚINE PATRIARHALE

O, lasă — visul alb din anii duși —
Îmi pare că se pleacă rizătoare
Pe-al Argeșului leneș lunecuș.

Albastru cer și cîmp bătut de soare
Și rapiță-nflorită-n luna maiu,
Ce schimbă șesu-n mare de vilvoare.

Și de-ar fi fost să fii cum nu erai,
Uniți ca două versuri într-o rimă
Prin tine eu, prin mine tu trăiai

Acolo-n casa albă și intimă,
Sub crengi încovoiate de belșug,
Pătrunși de-adîncă viață unanimă.

Cu gîndurile-albine care fug
Și fericirea noastră — strop de miere —
Din inima cîmpiilor o sug.

Cu nopți păienjenite de veghere
În care tu să țeși din borangic
Ștergare fine ca o adiere

Să-mbraci icoana vr-unui mucenic
Cum mama mea făcea odinioară
Cînd eu eram neștiutor și mic.

Și călători trudiți pe drum de țară
La noi să poposească rînd pe rînd
Să guste vorba ta familiară.

Zăvozii noștri să-i privească blind
Cu ochii umeziți de duiosie . . .
Și-n praf, printre drumetuși, amestecînd

Dumnezeasca lor epifanie,
Ca-n vechile balade ciobănești
Sîn-Petru cu Moș-Dumnezeu să vie;

Și tu, la fel de bună, să-i cinstești
Cu miere și cu azimă bălană
Ca pe-orîșicare oaspeți omenești.

Iar ei, cu stropi scînteietori, pe geană,
Să rîdă dulce-n barbă — oarecum
De neștiința noastră pămînteană.

Și sub amurg să plece iar la drum.
Din zări adînci solarul jărăgaiu
Să-i tăinuie-ntr-o glorie de fum . . .

O, de-ar fi fost să fii cum nu erai . . .

CÎNTEC DE MUNTE

*Cu bradul mă absoarbe-naltul cer
Și cînt cu scorbura cînd vîntul bate,
Dorm cu tăcerile-n singurătate
Și cu ecoul pe coclauri pier.*

*Mă-mprăștii cu lumina ce se pierde
Strivită prin frunzarele de sus
În codrul ce din zori pînă-n apus
Miroase-a putred și miroase-a verde.*

*Cu piscul razim nori de fruntea mea
Și zac în văi cu florile deavalma,
Cu ramurile-ntînd spre boltă palma
Să legăn păsări, ca-ntr-un cuib, în ea.*

*Ferigă ce te zbați fără-alinare,
Eu vreau pe stînci cu mușchiul să rămîn,
Dar cu izvoarele m-adun și mîn
Cu ele către mare, către mare.*

AMIAZĂ

*În arie sînt stoguri și auie mașina.
Miragii depărtate își vîntură lumina.*

*Puzderie de gînduri cu griul vînturăm
Și aerul de flăcări abia-l mai respirăm.*

*Curg toropeli topite ca plumbul, din tărie,
Burează oboseală pe fruntea stîngerie.*

*Dar arșiță e-atîta că soarele de jar
Și el își șterge fața cu-un nor ca un ștergar.*

ELEGIE

*Aceste vîrfuri de molid
Ce picură-n văzduh rășină,
Aceste vițe ce se-nclină
Viltoare verde peste zid
Eu mîine n-am să le mai văd,
Eu mîine n-am să le mai văd.*

*Aceste stele-căzătoare
Surpînd din cer vremelnicii,
Aceste cupe străvezii
Brumate sîngeriu pe buze
Eu mîine n-am să le mai știu,
Eu mîine n-am să le mai știu.*

*Aceste mîini prietenești
Într-ale mele cald lăsate
Cu inima ce le străbate,
Aceste mîini prietenești
Eu mîine n-am să le mai strîng.
Eu mîine n-am să le mai strîng.*

*Și-aceste cîntece pe care
Le cînt cu jumătate glas,
(Aceste vetre unde las
Cenușa flacării fugare) —
Eu mîine n-am să le mai cînt,
Eu mîine n-am să le mai cînt.*

JGHEABUL

*S-au stins atîtea basme cu bătrînii
Și ani și frunză-n mil au putrezit,
Dar suflet viu din sufletul fîntînii
Străvechiul lemn cu mușchiu mi l-a-nverzit.
Din ce adîncuri fără capăt saltă
Eu nu mă-mtreb, dar caut
Să-l țin curat de milul de pe baltă.
Din gura de răcoare a fîntînii
Îmi curge ca un cîntec printr-un flaut;
S-avîrle-n melodii de vâlurele,
Alunecă pe nodurile mele*

*Și gîlgie-n gurguiu —
Eu îl primesc să-l dărui
Oricui
Și fiecărui.*

*Amiaza bate-n neteda cîmpie
Ca-ntr-o tîpsie argintie;
Dogoarea fumegă talazuri moi.
E ceasul ars și setea însorită
Se tîngue în mugete de boi.
Pripită, dogorită,
S-adună-n mii
De turme, de cirezi, de herghelii
Bălăngănînd tălăngi tărăgănat
Și-o jale toropită, de argat.
Te-apropie și bea, făptură arsă,
Că apa mea ce trece nu se revarsă
Cu cît o sorbi mai vie se revarsă
Și tremură mai rece!*

Din gura de răcoare a fântinii
 Îmi curge ca un cântec printr-un flaut,
 S-asvârle-n melodii de vălurele,
 Alunecă pe nodurile mele
 Și gîlgîie-n gurguiiu —
 Eu o primesc și-o dărui
 Oricui
 Și fiecărui.

Dar setea de pe câmp s-a ridicat
 Și din albastrul gol
 Cad păsări leșinate-n rostogol
 Mai jos, mai răsfirat
 Pe similia cerului perdea,
 Și coborînd cu ea,
 Par ciucuri grei ce s-ar fi spinzurat
 De tivul ei — și-i moaie-n apa mea.
 Și beau și iarăși suie:
 Avînt răsfrînt o clipă în unda mea verzuie . .
 Dar cum se duc și ciripesc în zbor,
 Stropindu-și bucuria din aripa fugară
 Pe nesfîrșitul zîmbet al cerului de vară,
 E apa mea stropită în ciripitul lor.

Din gura de răcoare a fântinii
 Îmi curge ca un cântec printr-un flaut,
 S-asvârle-n melodii de vălurele,
 Alunecă pe nodurile mele
 Și gîlgîie-n gurguiiu —
 Eu o primesc și-o dărui
 Oricui
 Și fiecărui.

MOLIMĂ

Un dangăt rar de clopot umbrește peste sat.
 Salcîmii sînt în floare și molimă e-n sat.

Cu soarele pe creștet și frunți tăiate-n dungi,
 Ei sapă gropi alături cît leagănul de lungi.

De ce te-arăți puternic în moarte, Doamne, și-n
 felanie de mame sfîrșite în leșin?

De ce ucizi rodirile-n mugure mijind
 Și n-aștepți ceasu-n care, răscoapte, se desprind?

Vezi tu: aceste brațe au strîns și-au legănat;
 Acum par ramuri care de flori s-au scuturat.

Vezi stîni: adăpară cu lapte cald și viu;
 Fîntîna lor va curge deacuma în pustiiu.

Un dangăt greu de clopot umbrește peste sat;
 Nori albi din nesfîrșitul albastru s-au lăsat

Și parcă ancorează, iar satul e un port
 La margine de ceruri, cu clopote de mort.

Și pleacă iarăși norii ca floarea de salcîm:
 Corăbii încărcate pentru cellalt tărîm.

SUB CURCUBEU

*Cu șuiere de lame pe arcer,
Furtuna răbufnită-n gol
Își ascușea tăișul crunt pe cer.*

*Și noru-n ea căzuse mototol
Ca pasărea sorbită
În vîlvătăile unui pîrjol.*

*Părea o minge repezită
Din margine în margine de cer
De-un braț de vijelie-nnebunită.*

*Și vulturii furtunii l-au rupt cu cioc de fier,
Și fulgerul i se-mpînta mereu
În trup, ca un hanger.*

*Apoi căzu-n adînc furtuna — scurt și greu —
În hău rămase norul, leșinat,
Sub curcubeu.*

*Cu plumbul suferinții încărcat,
Strivit și vînat șovăia în vid
Aerianul naufragiat.*

*Dar de din jos, deodată, prin zări ce se deschid,
Un munte — ca o mîlă imensă, de granit —
Spre nor își-nalță umărul arid.*

*Și fu o clipă de suris nemărginit
Cînd, doborît de chin, s-a răzîmat
Un nor plăpînd de-un munte de granit.*

VILA BLANCA

*La vila omului bogat
Ce-nfruntă apele fudulă,
Dulăi cu rinjet galben bat,
Fac noaptea inși de caraulă.*

*Odor de marmură, înscris
Pe-albastre nesfirșiri în poarnă,
L-a fost clădit și-apoi l-a-nchis
Stăpîn ce nu se mai întoarnă.*

*Cînd treci durerea să-ți îngîni
Cu forma vilei lui fudule,
Îl simți doar cum te latră-n cîni,
Te fluieră prin caraule.*

*Și gîndul tău înstîngerat
S-amestecă deavalma-n mare:
Desnodămînt nemăsurat
De vîiet și de zbuciumare,*

*Talaz și gînd și uragan
Limanu-l mușcă să-l dărtme,
Odorul lui marmurean
Să-l spargă pîndări și fărîme.*

CÎNTECUL APEI

*La tine, Doamne, nu mă-nalț
Cu muntele lucid în smalt;
De piatră e, iar se scufundă
Nisip mărunț sub apa scundă
Precum a focului nălucă
Tot valul apei o îmbucă.*

*La tine, Doamne, nu m-avînt
Pe-al vîntului desnodămint,
Balaur care-nghite spații,
Dar tîrîtor sub constelații,
Ce cade prăvălit din zbor
De abureala unui nor.*

*Cu stropul, Doamne, mă ridic,
Mai tare cu cît e mai mic:
E Sfarmă-Piatră, Stinge-Foc,
E Frînge-Vînt, e-n orice loc,
Subpămîntean, aerian,
Și e izvor și e ocean,*

*Murmură-n rîu și-n mare geme,
E tinerețe peste vreme,
Din nori închipuie icoane
Și spînzură de bolți amvoane
Ca voia ta pe cer să steie
Prin fulgere și curcubeie.*

GLAS DIN CÎMP

*Cu stele în suflet scuturate
Pornesc în zori
Cînd tremurul de foi înrouate*

*Fărîmîțează limpezimi suptiri
De aer fraged —
Copacii mă stropesc cu cirîpiri.*

*Eu rîd cu risul plin ca rodu-n clăi
Și nesfîrșit ca hohotul luminii
Pe buze umede de vîi.*

*Și plîng ades pămîntul cînd l-aud
Sub arșiță gemînd —
Aș vrea cu ploaia plînsului să-l ud.*

*Nu semăn niciodată ca s-adun,
Adun întotdeauna ca să samăn —
Nici rău nu sînt, nici bun.*

*Mereu culeg, dar mîinile mi-s goale,
Asvîrl mereu,
Iar inima mi-e plină pe răscoale.*

*Din poala mea tu vîi și ciuguli boabe,
Flămîndă lume,
Săracă lume plină de podoabe.*

*Furnale-nalte gem peste orașe
Restriștea ta, o fumegă și-mi par
Făclii lângă sicrie uriașe . . .*

*Iar eu rămân umil cum m-am născut:
Spre zările de iarbă și lumină
Mă frîng pe plug și-o iau de la-nceput.*

EUTHANASIE

*Cu viața care-mi clocotește-n vine
Ești, moarte, deopotrivă chipul meu;
Clepsidră-i soarta și nisip sînt eu:
Cu cît descresc în viață cresc în tine.*

*De-i bine una, iar cealaltă rău,
Simt binele în rău și rău-n bine
Că una sînteși amîndouă-n mine:
Din mierea vieții gust veninul tău.*

*Te simt prin timpla odihnită-n palmă
Un val abia ghicit pe apa calmă
Mocnind furtuni sub jocul undierii.*

*Vis alb voiu fi în somnul tău topit. . .
Dar azi, cît încă nu m-ai cotropit,
Ești noaptea scurtă din solstițiul verii.*

CÎNTEC DE-ADORMIRE

Motiv verlainian

Luminile de ierburi deslipite,
 Se reculeg în soare ca s-apună —
 Desfă-te, suflete, dintre ispite
 Și-n trup te-adună.
 Un leagăn e, și culcă-mi-te-n el.
 Sînt plin de somn ca un mormînt de duhul morții.
 Ne-o legăna încet, încetinel,
 Cu grijă mina sorții.

Și fără graiu, un cîntec de-adormire
 Pe oboseala noastră va să cadă —
 Tomnatică-mpăienjenire
 Pe-o veștedă livadă.
 De cite-au fost, de cite-or fi
 Nu va cînta, nu va șopti
 Ca nici să știm nici să simțim
 Cînd adormim.

Doar luna jumătate s-o legăna în gol
 Ca noi domol,
 Asemeni unui leagăn ce poartă-n infinit
 Un prunc de mii de veacuri adormit
 În cîntece de stele căzătoare.

I. PARADIS

Un rob eram și m-ai făcut titan.
 Prin fumul miilor de ani mi-apare
 Vedenia Edenului tiran.

Neîntrerupta stelelor mișcare
 Rotia melodioasă în abis,
 Pămîntul, ca un cap de mire-n zare,

Se-ncunună cu focul lor. Un vis
 Ne legăna, treziți pe jumătate.
 Cu somnoroasa-i lene-n Paradis.

Ardeau aceleași zariști ne-nserate,
 Aceleași roade spînzurau de ram,
 Aceleași flori de nimeni scuturate.

Iar noi, din mila ta, le admiram,
 Ne covîrșiau minunile divine
 Și, mici, în umbra lor ne-nfășuram.

Dorinți, mijite-abia, mureau de sine
 În sașiu greu și-n toropeală grea
 Și-acel nemăsurat și veșnic bine

Mai tare ca osînda ne durea. . .
 Văd mina Evei, moale, cum adie
 Voind ceva și neștiind ce vrea.

Șerpuitoare ca o melodie,
 Un rod din mărul cel oprit a rupt;
 Dar creanga s-a mișcat — și vijelie

*Cutremură repaosu-nterupt
Și fulgere-n văzduh se-ncăierară
Căzînd orbiș în marea dedesubt.*

*Se-ncrucișau prin volbura stelară
Un vuiet lung și-un hohot neștiut
Și lumile-n adînc se turburară. . .*

Atunci — mărire ție! — am căzut.

II. TRUDĂ

*Un rob eram și m-ai făcut titan
Din ziua-n care mi-ai turnat în trup
Osînda muncii — soartă și liman.*

*Din stîncă vieții viața mea o rup,
Vîrtej de forțe-n pieptul meu s-agită
Cum zbirnîie albinele în stup.*

*Cununa nemuririi, veștejită,
Mi-ai desfoiat-o, Doamne, de pe cap
Și-n schimb mi-ai dat o floare de-o clipă.*

*Dar clipa mea e cupa-n care-ncap
Voință, trudă, vis și libertate
Cu care setea vieții mi-o adap.*

*E-nveninat pămîntul de păcate,
Dar numai astăzi, în amarul lui,
Îți gust nemărginita bunătate.*

*Trudesc, trăiesc — și lupt și cad și sui —
Ce tainică putere mă avîntă
Că tot ce-ating înmlădii și supui?*

*Pămîntu-n sărbătoare se-nveșmîntă
Și fapta mea-i oglindă-n care vezi
Lumina Paradisului răsfrîntă.*

*În brațul meu ești, Doamne, și lucrezi
Și-n truda mea, cu mine laolaltă,
Te bucuri sîngerînd ca să creezi.*

*Tu inimă de flacără, tresaltă!
Ei trec măreți în raza dimineții, —
De ropote vuieste bolta-naltă*

*Și duduie pământul luminat:
Sînt mulți și sfinți și falnici ca profeții —
E însuși Dumnezeu multiplicat*

În frații mei, în faurii vieții.

TRUP DE FUM

*Dintr-o pînză străvezie
De păianjen oreau să-ți fac
Un aerian hamac,
Plutoare să te fie
Între vîrfuri de copac.*

*Somn în leagăn să-ți prelingă
Greierușii cîmpenești,
Praf de lună să te ningă,
Mîna mea să nu te-atingă
Să nu mi-te veștejești.*

*Către tine doar să suie
Gîndul vis și gîndul viu,
Trup de fum trandafiriu,
Între ce e și ce nu e
Că te am — atît să știu.*

PROGRES

*Te văd în câmp, te văd în munți, te văd pe mări,
Și sub pământ și sus în aer: pătimașă
Întrecere-a flămîndeii căutări,*

*Văpaie a voinței uriașe
De-a fi mai mult decît și-a fost sortit de cer
Și de-a croi bătrinei datini noi făgașe.*

*Știu gîndul tău — cutezător scafandrier
S-afundă-n valul submarin și subteran
Să smulgă ultimul grăunte de mister.*

*Din est în vest, din nord spre marea cu mărgeam,
Văd lebădînd lunecătoarele vapoare
Pe-albastre netezișuri de ocean.*

*Văd tremurile cum fulgerătoare
Înfig în zări iușeală de săgeți,
Văd sfori de fier ca razele de soare,*

*Simt undele ce-n lume le trimeși
Ca dintr-o dată-n orice loc s-avîrli gigantic
Voința ta și glasul tău și gîndul tău semeș.*

*Te văd legînd Pacificul de-Atlantic
Și continent de continent
Pămîntul nou adăugîndu-l celui antic,*

*Și globul tot din orient în occident,
Din nord în sud, e prea îngust ca să mai țină
Potopul tău neșarmurit și violent.*

*Mai sus, mai sus! Deasupra ta se-nclină
Pe rotitorul cerului cadran
Giorchini de stele, zodii de lumină...*

*Văd zborul tău de cavaler aerian:
Pe pajura de tine născocită
Te-nalți să sameni geniul uman*

În stearpa Universului orbită...

*O, tu, trufașă cugetare-n mers,
Te văd în vremi și-n spații moarte risipită
Și-n urma ta, pe bobul viu de Univers,*

*Sub pulberea de aur a marilor idei,
Rînjește barbaria pe labe tari de lei,
Iar inima se-neacă în desnădejdea ei —*

Sub pulberea de aur a marilor idei.

CÎNTEC TRACIC

Lumină de aur turnași din ulcioare

*Și puneși pe-naltele voastre tristeși
Coroane de coarde de viță, coroane
Cu frunză mierie și grele broboane
De struguri ca piatra de preș.
Și umpleși cu flacăra gîlgîtoare
Bărdaca de lut.
Pămîntul e rece, e negru și slut;
Scăldași-l în aur de soare.*

Lumină de aur turnași din ulcioare.

*Vremelnica slavă în pulbere zace,
E drumul prundit cu fărtme de zei.
Prietenii, în umbră de-amurg, pentru ei
Se tînguie veacul pe văile trace.
Pustiul e pămîntul și era săracă,
Pe zeul beției, ajuns nevoiaș,
L-au pus într-o cramă argat simbriaș.
Să bem pentru el o bărdacă!*

Lumină de aur turnași din ulcioare.

*E noapte rotundă sub cer stîmpărat,
Un curpen imens e Calea-lactee
Din ramură-n ramură împovărat
De struguri ce-n besnă scînteie.
În boabe de stele lumina e vin.
Și dacă pămîntul e slut și e orb,
Din vinul luminii mi-e sete să sorb.
Prietenii, eu pentru suflet închin.*

EU AM TRĂIT

*De besna ta, o moarte, nu mă tem,
Eu am trăit —
Și știu că va să vii. Deci, nu te chem.*

*Că dacă Domnul m-a deosebit
Din marea umilință populară,
A fost ca mai adînc s-o simt: eu am trăit.*

*Cu sete de albine-am adunat
Nectarul din grădinile femeii,
Dar mierea dragostei m-a-nveninat.*

*M-am împărțit prietenilor mei
În clipele de aur și de scrum
Prin mine să-i îmbun și eu prin ei.*

*Și-n sus, pe drumul fără căpătîiu,
Prin colți de stîncă pașii mei călcară
Și-avui ades prăpăstii sub călcîiu.*

*Și trăsnetul mi-a doborât înalții
Stejari ai năzuinții,
Dar din nădejdea mea sbucniră alții.*

*În viață crezul meu e ca un stei:
Oricît de greu ciocanul sorții cade
Nu-l sfarmă, ci doar scapără scînteii.*

*Cînd ce clădeam s-a dărîmat, am reclădit;
N-am izbîndit ca Meșterul Manole.
Dar am zidit mereu: eu am trăit.*

*Și-ades, plătit cu trude sîngerii,
Tot cerul l-am răsfrînt
În iezere de limpezi bucurii.*

*De besna ta, o moarte, nu mă tem,
Eu am trăit —
Și știu că va să vii. Deci, nu te chem.*

*Tu, — paraclisierul năimit
Ce stinge candelabrele-n altare
Cînd liturghia vieții s-a sfințit.*

Eu am trăit.

ȚĂRMUL DE DINCOLO

*Țărml de dincolo de mare,
Învăluitul Finister,
E poate margine de cer
Și poartă către alt mister,
Iar pentru gînd cutremurare,
Hotar de jar, străjer de ger.*

*Ajuns-au oare cîți plecară?
Plecații nu ne mai răspund.
Și sînt pe mare ca un prund
Ce cade surd și greu la fund —
Ca moartea, marea e amară
De cîte taine o pătrund.*

*Țărml de dincolo de mare
O fi grădină ori pustiu
Ori sloiu polar și argintiu?
Nici tu nu știi, nici eu nu știu —
Și orice navă dusă-n zare
S-a dus pe veci ca un sicriu.*

DESMĂRGINIRE

*Și de pe vîrf de munte mă voiu sui pe-un nor.
Zi grea, cutremurată va fi, o zi de-adio,
Cînd inima-mi, de tine, fășii voiu deslîpi-o,
Amară frumusețe, pămînt rătăcitor.*

*Voiu sfărîma sub pleoape tot spațiul din jur
Și-mi voiu culca suspînul pe norul meu: șalupă
Ritmată de arhangheli, la proră și la pupă,
Cu aripile vîsle prin valul de azur.*

*Oceane de văzduhuri s-or lumina rotund
Prin stele-arhipelaguri șalupa mea să treacă,
Iar tu, frumoasă lume, să-mi pari o piatră seacă
Scăpînd rostogolită spre-adîncuri fără fund.*

*Mă va-nvăli, spumoasă, pe creștete de hău
O pretutîndenească vibrație de lumină
Și m-oiu topi în boare de muzică divină.
Despovărat de zgura părerilor de rău.*

*Și a grăit Iisus: cel ce crede în Mine, chiar
de va muri, viu va fi.*

(Ioan, XI, 25)

★

*De besna ta, o moarte, nu mă tem!
Eu am trăit —
Și știu că va să vie. Deci, nu te chem.
(Nichifor Crainic)*

Nechemată, ținută departe un șir îndelungat de ani de rezistență miraculoasă a unui organism asaltat din toate părțile de colții unor maladii necruțătoare, moartea s-a furișat totuși în odaia brîncoveană de la Mogoșoaia, unde Nichifor Crainic și-a trăit în tihnă ultimele zile din viață, și l-a răpit dintre noi, pentru totdeauna, pe el — omul de cultură, teologul de larg orizont și de largă respirație, poetul inspirat al *Șesurilor natale* și al *Tării de peste veac*, escistul grav și incandescent, care a știut să pună întrebări și să dea răspunsuri pentru noi toți, decenii de-a rîndul, omul de omenie în relațiile cu semenii, brațul și mina întinse cu generoasă afecțiune tinerilor care băteau la porțile vieții.

Plecarea dintre noi a lui Nichifor Crainic s-a produs lin, tîrziu în liniștea nopții, trecerea lui în *noaptea cea mare* petrecîndu-se pe nesimțite, în ceasurile în care — pe pămîntul nostru — toate cîte ne înconjoară intră cu sfîntă resemnare în penumbra neființei. Știa, avea sentimentul că moartea îi dă tîrcoale de mai mulți ani și sentimentul acesta nu-i picura în suflet nici temere, nici păreri de rău. Oricum, temere nu, — căci sufletul său trăia cu vibrații adînci certitudinile credinței religioase creștine, care — prin însuși cuvîntul lui Iisus — spune: *Cel ce crede în Mine, chiar de va muri, viu va fi*; păreri de rău, poate că da, deși el făcuse cîndva suprema mărturisire:

*Mă va-nvăli, spumoasă, pe creștete de hău
O pretutîndenească vibrație de lumină
Și m-oi topi în boare de muzică divină,
Despovărat de zgura părerilor de rău.*

Cine știe încă dacă nu cumva, la întîlnirea cu moartea, o ușoară zgură a părerilor de rău îl va fi stăpînit, totuși, la gîndul că — deși aflat pe culmea a mai bine de optzeci de ani — el nu izbutise încă să ajungă a-și spune ultimul cuvînt în această lume.

Liturghia vieții lui Nichifor Crainic printre noi s-a sfârșit, la gestul brutal al morții, acest paraclisier năimit/Ce stinge candelabrele-n altare, cum s-a exprimat el însuși. Adunați acum în jurul sicriului în care odihnește trupul său fulgerat de aripa nevăzută a morții, noi toți care l-am iubit, l-am prețuit și ne-am împărtășit împreună cu el din potirul acelorași simțăminte și idealuri, să-i aducem prinos de recunoștință și să batem metanii pentru sufletul său de mare Dascăl către Părintele luminilor, ca să-l primească în Paradisul nostalgiei sale, flămânde de perfecțiune și de absolut.

Înainte de-a fi fost poetul gustat pentru noutatea și profunzimea ideilor sale, pentru frăgezimea limbii sale literare și pentru melodia ritmului versurilor sale; înainte de-a fi fost gânditorul stăpinit de pasiunea de a pune — după primul război mondial, — ordine în vălmășagul problemelor noastre culturale, asumându-și misiunea afirmării unor **Puncte cardinale în haos**, — Nichifor Crainic a fost suflet din sufletul acestui neam, înzestrat cu toate virtuțile proprii fiilor acestui neam, croite pe dimensiunile unor străvechi datini și tradiții, așa cum s-au cristalizat ele în satele din cimpia noastră dunăreană. Copil de sat, Nichifor Crainic s-a integrat total în stilul și formele vieții țărănești, dominate, pe de o parte, de credința religioasă ortodoxă, iar pe de altă parte, de anumite eresuri și mituri, care alcătuiesc zestrea noastră folclorică — El nu va uita niciodată și va fi stăpinit toată viața de amintirea Vinerei mari, așa cum o trăiește lumea credincioasă din satele noastre, când — ocolind biserica cu sfântul Epitaf, ca simbol al îngropării Mântuitorului — jelește pe Fiul lui Dumnezeu ca pe o scumpă ființă locală, a cărei moarte și îngropare se petrec, atunci, aievea. Este aceasta dovada unei profunde religiozități populare, care va stăpîni puternic și pe copilul și tânărul Nichifor Crainic, când el va părăsi satul pentru a deveni elev al Seminarului teologic Central din București. Această școală teologică, sub ale cărei bolți de lumină s-a închegat și s-a dăltuit personalitatea lui Nichifor Crainic, a potențat în el — pînă la dimensiuni uriașe — fondul de religiozitate adus din sat, l-a așezat pe temeiuri superioare de rațiune și sensibilitate, i-a trezit în suflet fiorii unei sfinte chemări misionare, care avea să rotunjească în el pe teologul și filozoful culturii de mai târziu.

În perioada studiilor sale seminariale și a celor teologice superioare de mai târziu, lui Nichifor Crainic i-au devenit limpezi, dobîndind contururi puternice, toate marile adevăruri de viață pe care, copil, le trăise în satul său de obârșie, la Bulbucata pe Neajlov, și pe care, încă de foarte tânăr, începuse să le îmbrace în slova de aur a versurilor. Dumnezeu este Urzitorul și Părintele universului creat. Destinația primară a omului a fost Paradisul,

loc de supremă fericire de care omul s-a îndepărtat prin păcat, dar a cărui legendă de aur trăiește ca o realitate în memoria popoarelor. **Delițiile lui nemaigustate amărăsc vremelnicia noastră muiată în durere. Marea neliniște a existenței terestre naște și sporește din lipsa lui. Și toată fapta, toată creația umană, ce umple timpul și spațiul acestui pămînt, nu e altceva, în ultimă semnificație, decît simularea frumuseții inaccesibile a acestui Rai ce dogorește de departe memoria ancestrală a omenirii și înroșește oțelul voinței de înălțare către el. Este doctrina care alcătuiește conținutul capodoperei despre Nostalgia Paradisului, cea dintîi dintre lucrările-sistem ale profesorului Nichifor Crainic, care aducea teologia în arena largă a vieții intelectuale de la noi după ce — disparat, în eseuri de vastă circulație — el făcuse statornic lucrul acesta un îndelungat șir de ani în paginile Gîndirii.**

Creștinismul e a doua creație a lumii, adică refacerea ei în har prin jertfa pe cruce a Mîntuitorului. După căderea omului în păcat, singur Dumnezeu, autorul lumii, putea să aducă restabilirea mîntuitoare, — din dragoste nemărgintă pentru propria-i operă... Creștinismul creează lumea din nou asociind pe om în lucrarea divină. Principiul acesta apare în intruparea Fiului lui Dumnezeu. Astfel, intruparea Mîntuitorului și ispășirea păcatului omeneșc prin crucificare deschid din nou poarta Paradisului spiritual. Ideea aceasta, de rezonanță biblică și de teme patristic, scumpă inimii profesorului Nichifor Crainic, a fost amplificată de el în prelegeri ce nu se pot uita despre simplitatea spiritului ori puritatea inimii, două lucruri care fac pe om capabil de sfințenie, îl asociază la lucrarea divină de refacere a lumii prin har și-i redeschid porțile Împărăției cerurilor. Simplitatea spiritului și puritatea inimii constituie esența celor două fericiri rostite de Iisus Hristos în Predica de pe munte, fiind în fond unul și același lucru, — pentru că simplitatea spiritului este răsplătită cu fericirea de a trăi în împărăția cerurilor, iar puritatea inimii cu fericirea de a vedea pe Dumnezeu. Spiritul e cel care cunoaște, inima e cea care iubește, iar religiunea e cunoașterea și iubirea lui Dumnezeu totdeauna. În sens creștin, simplitatea spiritului nu este ignoranță, nici demență, nici semn de degenerare psihică, ci ignoranță savantă, care exprimă aceeași stare de conștiință ce stăpînea pe marele înțelept al antichității cînd spunea: Ceea ce știu este că nu știu nimic. În sens creștin, puritatea inimii înseamnă despovărea omului de toate impulsurile egoiste, deschiderea ființei omenești către lumea care ne înconjoară și avîntarea noastră vibrantă în lupta pentru înlăturarea răului moral și material din lume. Ideea aceasta stă la baza doctrinei demoflice a profesorului Nichifor Crainic și constituie expresia cea mai elocventă a Evangheliei în acțiune.

Nu poate fi uitată acum una din paginile cele mai frumoase scrise de Nichifor Crainic ca o tîlcuire despre spiritul creștinismului. Nimic mai străin de esența creștinismului decît ideea de soartă, de fatalitate și — implicit — de resemnare în fața acesteia. El spune: **Soarta sau fatalitatea nu există în afară de noi. Ea nu e decît voința noastră intrată în putrefacție. Soarta e starea de josnicie și de ticăloșie, pe care un om sau un popor o primește cu capul plecat și brațele căzute. Pentru creștinism, nu există soartă și nu există fatalitate. Soarta, omul și-o făurește; soarta, neamurile și-o făuresc. Munți de obstacole de-ar apărea în fața omului, creștinismul îl poruncește îndrăzneală fără margini; abisuri de primejdii de-ar apărea, el îi însușă încredere ne bună în biruință. Cine-a spus oare că dacă am avea credință cit grăunțele de muștar putem să mutăm munții din loc? Și cine-a rostit în urechea pămîntului îndemnul eroic: ÎNDRĂZNIȚI! EU AM BIRUIT LUMEA! Dacă Iisus ar fi fost fatalist, creștinismul n-ar fi existat. Creștinismul e cultul îndrăznelii fără limită și izvorul de inspirație al celui mai nobil eroism.**

Teologia românească, Biserica neamului nostru au fost slujite de Nichifor Crainic cu talent, cu rîvnă și cu devoțiune inegalate, cu însuflețire de misionar și neînfricare de profet. Meritul său cel mai de seamă este acela de a fi scos Teologia din școală, de a fi ieșit cu ea în lume și de a fi cucerit pentru ortodoxie înțelegerea și entuziasmul multora, oameni de inimă și de valoare din lumea noastră culturală. Crainic s-a afirmat în viață pe multiple planuri, geniul său l-a împins în galeria oamenilor de primă mîna în poezie, în filozofia culturii, dar el a fost în primul rînd al Teologiei și al Bisericii. Nu s-a învrednicit de harul de a fi intrat în sfînta sfîntelor, de a fi slujit ca preot Biserica noastră strămoșească, dar întreaga lui operă a fost ca o liturghie de valoare eternă oficiată în marele templu al spiritualității românești, ofrandă neprihănită pentru slava sfîntei noastre Teologii și a Sfîntei noastre Biserici.

Noi, foștii săi ucenici, slujitorii de astăzi ai acestei Biserici, ne plecăm cu adîncă înflorare fruntea în fața omului care a fost Nichifor Crainic plecat acum dintre noi, — și a operei sale, care rămîne cu noi. Se aud și acum ecouri în conștiințele noastre din această operă, în care aflăm scris: **Omul e trup din materie și spirit din divinitate. În virtutea spiritului liber, el domină materia și e factor determinant și activ în întîmplările vieții. Atributul acesta îl face responsabil de actele lui. Slujitori ai spiritului prin însăși misiunea noastră, noi va trebui să fim ceea ce profesorul Nichifor Crainic a rîvnit să fie: un preot adevărat, nu numai un paznic al datinilor, ci un crea-**

tor de viață spirituală, morală și socială în sens creștin. Aceasta este responsabilitatea noastră față de esența însăși a Teologiei creștine și față de Biserica strămoșilor noștri, — o Biserică a iubirii de oameni, a păcii și a bune înțelegeri între oameni și popoare.

Cel care pleacă acum dintre noi scria, cu mai bine de patruzeci de ani în urmă, pe vremea cînd nu avea decît jumătate din vîrsta lui de astăzi:

În țara lui Lerui-Ler
Năzuiesc un colț de cer.
De-oi găsi, de n-oi găsi
Nimenea nu poate ști —
Sîngur Lerui-Ler.

Supremul Judecător va hotări, El și numai El, dacă Nichifor Crainic va avea colțul lui de cer în Țara de peste veac. Dar noi sîntem datori să ne rugăm pentru sufletul lui și să liturghisim pe lingă Părintele luminilor pentru iertarea și odihna lui.

Îmbrățișăm cu afețiune familia marelui nostru Învățător și o rugăm să primească încredințarea compasiunii noastre, curată ca roua acestor dimineți de august.

Nichifor Crainic și-a trăit viața sub semnul dăruirii. Spiritul de jertfelnicie a fost, de bună seamă, pecetea vieții și a lucrării sale printre oameni. El poate deci să ne spună de dîncolo de mormînt:

Te-apropie și bea, făptură arsă,
Că apa mea ce trece nu se trece —
Cu cît o sorbi, mai vie se revarsă
Și tremură mai rece!

Se apropie inserarea. Noaptea își țese undeva, în zare, pînza umbrelor sale. Umbrele nopții vor învălui de acum, pînă ce arhanghelul va suna trîmbița redeșteptării din urmă, trupul doborît de chinuri al profesorului Nichifor Crainic. Domnule profesor, învățătorule bun, noapte bună!

Preot S. DIMANCEA
(Din cuvîntul rostit la
înmormîntarea lui
NICHIFOR CRAINIC
24 august 1972)

Marele prestigiu cultural de care se bucură Nichifor Crainic în străinătate .

Culegere de extrase din marile enciclopedii și dicționare ale lumii (apărute pînă în 1967), privind activitatea culturală a lui Nichifor Crainic ca poet, gînditor și director al revistei « Gîndirea », contribuția sa de seamă la dezvoltarea literaturii, prin polarizarea în jurul revistei ce o conducea a condelelor de frunte ale scrisului românesc dintre cele două războaie.

Chambers's Encyclopaedia
1967
vol. XII, pag. 56—57
Literatura română...
Secolul XX...

Între cele două războaie mondiale... cel mai de seamă poet a fost Tudor Arghezi, iar dintre contemporanii săi, Adrian Maniu, Nichifor Crainic și Ion Pillat au reprezentat tendința tradiționalistă, pe cînd I. Barbu, G. Bacovia și Ion Vinea au format un grup modernist. Lucian Blaga, poet și dramaturg, și C. Rădulescu-Motru au fost exponenții filozofiei românești, iar dramaturgii de frunte au fost Victor Eftimiu, M. Sorbul, V. Voiculescu, G. M. Zamfirescu, C. Ciprian și Victor Ion Popa. O nouă revistă, *Gîndirea*, a susținut tendința tradiționalistă în cultura românească.

Encyclopedia Americana
International Edition
1965
vol. 23, pag. 771
Rumanian literature...
Sec. 19 și 20...

Ideologia literară «sămănătoristă» a fost continuată după 1920 de către revista «*Gîndirea*» a poetului și criticului NICHIFOR

CRAINIC (pseudonimul lui Ion Dobre, 1889). Tradiționalismul a căpătat un înțeles mai larg dar și mai discutabil în «mitul etnic» și autohtonismul în «mitul folcloric».

Grand Larousse
vol. 3, p. 618
1965

CRAINIC NICHIFOR, poet, eseist român (Bulbucata, Vlașca, 1889). Colaborator și conducător, începînd din 1926, al revistei *Gîndirea*, organ al tradiționalismului literar român între cele două războaie mondiale: a publicat culegeri de poeme: *Șesuri natale* (1916), *Darurile pămîntului* (1920), *Țara de peste veac* (1931). Eseist și filozof, a dat, în sensul teologic al frumosului, *Puncte cardinale în haos* (1936). *Nostalgia Paradisului* (1940) și *Ortodoxie și Etnocrație* (1940), primele elemente ale unei doctrine care caută să întemeieze pe ortodoxia bizantină și pe tradiția națională, noua spiritualitate a elitelor românești.

Der grosse Brockhaus
1956
vol. 10, pag. 146
Literatura română...

După primul război mondial a avut loc o nouă înflorire a liricii (Revista «*Gîndirea*», 1922—44 și «*Revista Fundațiilor Regale*», 1934—44)... Cu noi tomuri lirice s-au remarcat: Tudor Arghezi, I. Minulescu, V. Voiculescu, N. Crainic, I. Pillat; L. Blaga, A. Maniu, A. Philippide, Gh. Bacovia, Gh. Topîrceanu, Aron Cotruș (și cu noi poezii din exil), Ion Barbu.

Meyers Handbuch über die Literatur
Mannheim, 1964, pag. 283

CRAINIC NICHIFOR sau Ion Dobre, Bulbucata, Vlașca. 22 dec. 1889, poet român și eseist, a fost prof. universitar de Teologie, publicist și om politic, după 1947 arestat ca anticomunist. Ca director al revistei *Gîndirea* a exercitat o considerabilă influență asupra literaturii române. Conștient de valoarea tradiției, e reprezentant al creștinismului răsăritean; limba

și stilul poeziilor sale au fost influențate de lirica spirituală a bisericii orientale.

*Dizionario Universale
della
Letteratura Contemporanea*
Ed. Mondadori, 1960, (4 volume)
vol. II, pag. 367

Gândirea. Revistă literară română, fondată în 1921 la Cluj, din inițiativa a doi tineri, Cezar Petrescu și Gib I. Mihăilescu. Aceștia își propuseseră în primul rând de a reacționa împotriva efectelor diferitelor mișcări de avangardă din primii ani ai secolului XX, care combătuseră tradiția culturală și literară românească. Dar odată cu întoarcerea la tradiție, care după părerea lor nu putea fi decât autohtonă și deci populară, revista a impulsionat dezvoltarea unei literaturi care răspundea unui puternic impuls moral. Efortul său principal s-a îndreptat spre trezirea unui intim sens religios al vieții, filozofiei și artei, reacționând la pozitivismul și materialismul atunci dominante. Dar abia după 1926, an în care NICHIFOR CRAINIC a luat conducerea ei, se poate vorbi despre afirmarea unei mișcări inspirate de revistă; această mișcare a fost *Gîndirismul* sau *Ortodoxismul*, al cărui teoretician a fost CRAINIC. *Gîndirismul* este o estetică și o etică, o orientare religioasă și totodată politică. El recurge la forța religiozității tradiționale, adică a ortodoxiei, înțelegând nu ca o teologie abstractă, ci ca o dispoziție a spiritului către o transformare a lumii și a vieții. Revista a lansat sau a încurajat pe cei mai buni poeți contemporani — Blaga, Vasile Voiculescu, Pillat — și a creat un curent critic de care au ținut cont în mare măsură istoricii literari, de la Tudor Vianu la Ovidiu Papadima și Vasile Băncilă.

*Dizionario Universale
della
Litteratura Contemporanea*
Ed. Mondadori, 1959, (4 volume)
vol. I, pag. 894.

CRAINIC NICHIFOR (1889) pseudonim al lui Ion Dobre. Poet și literat român născut la Bulbucata, în județul Vlașca. Licențiat

în teologie la București și Viena, director al revistei «*Gândirea*», al cărui inspirator și teoretician este din 1926; laureat al premiului de poezie în 1930. Arestat după armistițiul (1944) pentru motive politice.

Modernist și tradiționalist în același timp, ca toată poezia cea mai reușită a acelor ani — cel puțin pînă la 1944 — opera lui CRAINIC se ridică de la cele mai adînci rădăcini ale spiritualității românești, «se naște lîngă păstor și lîngă țaran, în sat și în colibe». Tematica lui CRAINIC expune tradiția neoplatonică și creștină: «Frumusețea există într-o lume obiectivă și transcendentă. Ea e însuși numele lui Dumnezeu, imprimat cu litere de lumină pe creația sa». Iar artistul e un martor al lumii sale «în Dumnezeu», un intermediar între pămînt și cer. Se întîlnesc în această estetică aspirațiile doctrinei sofologice ruse — Soloviev, Bulgakov — precum și influențe ale esteticii mistice a lui Bremond. Dar ceea ce trăiește în poezia lui CRAINIC, în afara temelor și stilizărilor, este dorul de mîntuire, aspirația de a se recunoaște în Dumnezeu, sinceritatea cu care poetul ascultă chemarea paradisiului pierdut. Împotriva tuturor ambițiilor de artă pură, împotriva oricărui steril intelectualism, CRAINIC propune o artă salvatoare și edificatoare, ca aceea creată în Sfînta Sofia și «Divina Comedie»: adică realizatoare a acelei «frumuseți sofianice», care se oglindește în formele sensibilului. Pornind de la elanul mistic al unui Dionisie Areopagitul, pentru care arta e act de credință, el va da dovadă, în poezia sa, de un fond religios, ortodox desigur, existent în tradiția românească și a cărui cea mai veche și universală exprimare e poezia populară. Devenit din nou activ, acesta va favoriza o creație artistică modelată spiritual și estetic după tradiția bizantină, care a lăsat atîtea urme în muzică, pictură și în costumul românesc. Doctrinile sociale și politice ale lui CRAINIC se modelează după cerințele creștine ale spiritului său. Atît democrației cît și dictaturilor, el opune o demofilie de tip evanghelic și crede garantată o minune a popoarelor în lume nu pe baza unor interese comune, ci a unui crez religios comun.

Meritul acestui însuflețitor de conștiințe este de a fi propovăduit « disprețul pentru compromis » și de a fi stîrnit în tineret un mare entuziasm pentru idealurile morale și religioase care păreau uitate în România.

Bibliografie

Poezie: « Șesuri natale » (Craiova, 1916), « Darurile pămîntului » (1920), « Țara de peste veac » (1931).

Eseuri: « Icoanele vremii » (1919), « A doua neatîrnare » (1926), « Sensul tradițiunii » (1929), « Sensul frumosului » (1932), « Rasă și religie » (1935), « Puncte cardinale în haos » (1936), « Nostalgia paradisului » (Buc. 1940).

Diccionario Enciclopédico Salvat
Barcelona, Madrid, Buenos Aires, etc.
1957
col. XI, pag. 146
România... Literatura...

În perioada modernă revistele literare cele mai importante sînt: *Viața Românească*, *Gîndirea*, *Vremea*, *Adevărul literar și Viața literară*...

Dizionario Enciclopédico Italiano
1956
vol. III, pag. 613

CRAINIC NICHIFOR. Pseudonim literar, apoi nume oficial al scriitorului român Ion Dobre (născut Bulbucata, Vlașca, 1889). Este principalul reprezentant al poeziei tradiționaliste românești contemporane, inspirată din viața cîmpenească și dominată de o senină mistică religioasă. A publicat « Șesuri natale » 1916, « Darurile pămîntului » 1920, « Țara de peste veac » 1940 etc.

Der grosse Brockhaus
1953
vol. 2, pag. 746

CRAINIC NICHIFOR, poet și eseist român, Bulbucata, 22/12/1889, profesor de Teologie la București, tradiționalist. Înnoitor al

vieții românești și ortodoxe, conducătorul revistei literare « *Gîndirea* » între 1926—1944.

Die Weltliteratur
(în 3 volume) Viena, 1951
vol. I pag. 324.

CRAINIC NICHIFOR, poet român. Născut 22.12.1889, Bulbucata (Vlașca).

Fiul de țăran Ion Dobre (N.C. este un pseudonim) a studiat teologia și a activat ca gazetar. Din 1926 a condus revista « *Gîndirea* ». În același an a devenit profesor universitar la Chișinău, în 1929 la București, iar în 1930 a obținut premiul național de poezie.

CRAINIC a încercat o sinteză a ortodoxiei și și-a făcut cunoscute vederile (ideile) prin renumărate eseuri și articole avîntate. Poeziile sale preamăresc frumusețea mistică și rodnicia creației divine, a pămîntului și a omului. *Traduceri*: R. Tagore: *Sadhana*, 1932, R. M. Rilke: *Die Geschichten vom lieben Gott*, 1925, U.: probe în « *Klingsor* » 1929 și 1935.

CRAINIC NICHIFOR, poet român. Născut 22.12.1889, Bulbucata (Vlașca).

Schwizer Lexicon
in zwei Bänden
1949, voi. I, p. 319.

CRAINIC NICHIFOR, scriitor român. Născut Bulbucata 22.12.1889. Conducător al mișcării tradiționaliste.

NOTĂ.

În dicționarele și enciclopediile străine apărute după anul 1967, — cînd am încheiat această selecție — numele lui Nichifor Crainic a continuat să figureze la același loc de cîste ca și în cele precedente. Din motive obiective, aceste dicționare și enciclopedii străine nu le-am putut cerceta, pentru a extrage textele privind activitatea poetului și gînditorului Nichifor Crainic.

Nedic Lemnar

CUPRINS

Poezie profund creștină ca și personalitatea lui Nichifor Crainic	7
Prinos	12
Patria	15
Magii	17
Mama de departe	19
Stropi de sînge	20
Soldat murind	21
Cămin rămas departe	23
Cîntecul pămîntului	25
Durere	26
Întoarcerea	28
Sesuri natale	30
Poetul	32
Romănițele din vale	33
Amiaza	35
Copacul	36
Un cîntec pe secetă	37
Romanța verii	38
Sfîrșit de vară	39
Cîntec de toamnă	40
Cules de vii	41
Berze	42
Terține pentru mîna ta	43
Dimineață de maiu	44
Terține pentr-un arbore	45
Vărul Dionis	48
Ploaie cu soare	49
De profundis	50
Arta și iubirea	51
Păianjenul	52
Căderi	53
Terține pentru prieteni	55
Țara de peste veac	58

Cîntecul Dunării	59
Iisus prin griu	60
Reculegere	62
Cîntec de pescar	63
Terține patriarhale	64
Cîntec de munte	66
Amiază	67
Elegie	68
Jgheabul	69
Molimă	71
Sub curcubeu	72
Vila Blanca	73
Cîntecul apei	74
Glas din cîmp	75
Euthanasie	77
Cîntec de-adormire	78
Paradis	79
Trudă	81
Trup de fum	83
Progres	84
Cîntec tragic	86
Eu am trăit	87
Țărutul de dincolo	89
Desmărginire	90
Din cuvîntul preotului S. Dimancea la înmormîntarea lui Nichifor Crainic	95
Marele prestigiu cultural de care se bucură Nichifor Crainic în străinătate	96

